

Realitatea impusă și singurătatea puterii

Motto: „Singurul act de identitate al unui președinte răsturnat de la putere trebuie să fie certificatul de deces.”

G.G. Marquez,
Toamna patriarhului

Încă o dată am închis cu silă televizorul după ce am privit știrile: o încăpere în alb-negru, un reportaj sec, un prezentator cu față rece și ochi morți citind un text controlat și răscontrolat de cenzori despre niște golani care au fluierat guvernul cerând limbă română, istorie a românilor, imn (desigur *Deșteaptă-te, române*) și... brăduț...

Am încercat să găsesc o definiție ideală a dictaturii, căutând peste tot, de la internet la cărți de

Eva

ALEX CIORICI

istorie și DEX. Toate explicațiile mi s-au părut, într-un fel, seci, probabil din cauză că *dictatura*, în esență, formă și funcționalitate a ajuns să fie un arhaism ce ține de un trecut foarte-foarte îndepărtat (sau apropiat), de pe timpul cărmuirii feudalilor sau a lui Pol Poth, Augusto Pinochet sau Mao Zedong. Nu mai e actuală pentru că trăim într-o societate „foarte liberă” și „foarte democratică”, în care nu mai e loc pentru Declarația universală a drepturilor omului, pentru legile europene și standardele internaționale, acestea fiind anulate și scoase în afara hotarelor... Poate o metaforă ar fi o definiție mai potrivită în locul unei explicații de o jumătate de pagină...

Amintindu-mi despre evenimente social-politice, despre dictatură și dictatori, mi-am amintit și despre Gabriel Garcia Marquez, scriitor, jurnalist și activist politic columbian, născut la 6 martie 1927 în Aracataca, distins cu Premiul Nobel pentru literatură în 1982.

Am realizat că apropierea mea de Marquez este una deosebită și

prilejuitoare de adevăruri, probabil pentru că am (ne)norocul să trec prin aceleași evenimente, descrise măiestrit în romanul *Toamna patriarhului*, cu *găinile ouându-se în sertarele birourilor, cu larmă de păsări și încăierări de câini vagabonzi chiar și în cursul audiențelor, fiindcă nimeni n-avea habar care cine este, nici de partea cui, în palatul acela cu porțile deschise în a cărui dezordine nemaipomenită era cu neputință să-ți dai seama unde se află cărmuirea. Stăpânul casei nu numai că lua parte la prăpădul acela ca de bălci, dar îl și stârnea și-l atâța...*

Romanul, despre care autorul afirmă că reprezintă o biografie încifrată a propriei vieți, are un singur fir narativ: un etern monolog al singurătății și pustietății dinăuntru unui dictator model, iar lipsa dialogului vine să sublinieze și să prelungească acea agonie a solitudinii și a Patriarhului mort, pentru a căta oară, la o vârstă imprecisă, între 107 și 232 de ani. Cartea e structurată în șase capitole relatând aceeași poveste, privită din diferite unghiuri, planuri și dimensiuni, despre condu-

Madame X

cătorul absolut al unei națiuni din Caraibi și despre puterea pe care o deține. Anume pentru a sublinia acei 200 de ani de singurătate, cât stăpânește Nicanor Alvarado prin abuz, corupție și teroare, autorul a folosit fraze foarte lungi, interminabile, întortocheate, cu un flux nesfârșit al cuvintelor care se nasc din gândurile generalului dictator. Imaginile puternice, colorate, tridimensionale și mișcătoare, sesizabile și materiale ce se conturează asemenea secvențelor de film, creează paradoxul acestei lucrări: pe de o parte, citești fără să te oprești enunțurile kilometrice și începi să simți singurătatea și tristețea generalului, iar pe de alta, poți s-o abandonezi după 20 și ceva de pagini, pur și simplu fără a reuși să te concentrezi desul asupra ei.

Indiferența care transpare din carte este atât de comună și de persistentă nu numai la națiunea caraibiana, ci și aici: o indiferență șocantă, molipsitoare, pe alocuri chiar periculoasă: *văzurăm uriașul animal adormit care era orașul neștiutor din acea istorică zi de luni pe care începea s-o trăiască...*

Mulțumindu-și orgoliul ce degradează în nebunie și bucurie meschină că nu face parte din acea adunare de uitați pe care o guvernează, el joacă domino cu alți dictatori, o droaie de rătăciți veniți în zori, cu uniforma de gală

îmbrăcată pe dos peste pijama, cu un cufăr de bani furați din tezaurul național și o valiză cu decorații, tăieturi din ziare lipite pe vechi registre de contabilitate și un album de fotografii pe care i le arătau lui la prima întrevedere, de parcă ar fi fost scrisori de acreditare.

În final, într-o după-amiază de toamnă, când acea mare de oameni fără voință și identitate care doarme la umbra trandafirilor se trezește, Patriarhul se pomenește a nu mai fi nici puternic, nici despot, nici, mai cu seamă, viu, într-o mulțime deșteptată, conștientă, nu de orbi, muți și morți, de paralitici sau de leproși, ci de oameni cu identitate: *noi știam cine suntem pe când el a rămas pe veci în neștiință cu șuierul dulce al herniei lui de mort bătrân secerat de lovitura morții, zburând împresurat de foșnetul turbure al ultimelor frunze înghețate ale toamnei lui spre tărâmul întunecat al adevărului uitării, agățat cu spaimă de zdrențele putrede ale*

mantiei morții și străin de strigătele mulțimii dezlănțuite ce se revărsa pe străzi cântând imnuri de bucurie la aflarea morții lui, străin pentru totdeauna de cântecele eliberării și de petardele sărbătorești și de clopotele de slavă care răspândiseră în lume vestea cea minunată că în sfârșit se isprăvise timpul infinit al eternității...

Nicanor Alvarado a fost trimis să guverneze tăcerea în adâncul și întunericul de nepătruns al apelor, fără niciun test, afară de cel al inimii lui corupte, înfășurat în drapelul național, formalitate și gest necesar măcar pentru a demonstra că națiunea caraibiană nu și-a uitat demnitatea îngropată în zidurile Palatului Puterii, ca mai apoi lucrurile sale să fie jucate iarăși și iarăși la noroc, la o veșnică partidă de domino în vila de pe faleză, unde aștepta odată droaia aceea de oameni de nimic o nouă șansă...

Încetul cu încetul, națiunea caraibiană se mută în sud-estul Europei... Numai să nu fie întoarsă la hotar...

Madame Fenaille